

ihtiyaca göre diğer mikro elementlerde kullanılmalıdır. Ağaca gereğinden fazla azot verilmesi ateş yanıklığı (Ervinia amilovora) hastalığını teşvik eder.

Sulama: Düzenli ve kaliteli meyve alabilmek için armut bahçelerinde sulama şarttır. Rakım, sıcaklık, toprak yapısı ve kullanılan anaca bağlı olarak, 1 dekar verim çağında armut bahçesinin Eskişehir koşullarında 200-500 ton sulama suyuna ihtiyacı vardır. (yağışlar hariç)

Budama: Budama işlemi kesinlikle armutlarda dikim sıklığına göre belirlenmelidir. Klasik anaçlarla normal dikim aralığında; Değişik Doruk Dalı sistem terbiye şekli armutlar için uygundur. Armutlarda çok görülen ateş yanıklığı hastalığından dolayı, meydana gelecek dallardaki ölme ihtimali hesaplanarak 4- 6 ana çatı dalının gelişmesi sağlanır. Mahsule yatan ağaçlara hafif bir budama tatbik edilmesi ve yaygın bir gelişmenin temini için dal ve dalcık çıkarması yapılmalıdır. Sık dikim de İnce İğ, V sistem Y sistem kullanılabilir. V ve Y sistemde tel ve direk sistemi yardımıyla yapılır. İnce iğ sisteminde de tel kullanılması uygun olacaktır. Son yıllarda Merkezi Lider budama sistemi yaygınlaşmaktadır. Mahsul verme durumu bakımından armut çeşitleri iki gruba ayrılırlar
1.Kısa meyve dalcıklı çeşitler, bu çeşitlerden Beurre Hardy, B.Bosc, vb... dal gelişimi daima yeni kesim yerlerinde olur.

2.Kuvvetli meyve dalcığı ve sürgün meydana getiren grupta Williams, vb... çeşitleri vardır. Birinci gruba giren çeşitlere bol miktarda çiçek gözü teşekkül etmeleri için orta derecede bir budama, ikinci gruba giren çeşitlere ise çok hafif bir budama yapmak gerekmektedir. Gerek kışın gerekse büyüme mevsiminde ağaçlar kontrol edilerek ateş yanıklığı hastalığı uyku devresinde iken yapılmalıdır. Bunun için ağacın tepe gelişmelerine bakmak yeterli olur. Bunlara bulaşmış sürgünlerde yapraklar kış mevsimi boyunca kaldıkları için kolayca tanınırlar. Hastalık görülür görülmez hastalıklı kısmın hemen kesilip atılması ileride çok dal çıkarılmasını önlediği gibi hastalığı da frenler.

Seyreltme: Verimin çok olduğu yıllar da yapılır. Meyve seyreltmesi, meyve iriliğini ve meyve rengini artırır, dal kırılmasını azaltır, sonraki yılda verim artışına katkı sağlar. Özellikle o yıl kaliteli meyve oranını artırır.

Küçük meyveli çeşitlerde 3-5 meyve bırakılır iken iri çeşitlerde 1-2 meyve bırakılır. Meyveli huzmeler arsında 10-12 cm mesafeler uygundur. Seyreltme elle ve kimyasal metotlarla yapılabilmektedir. Elle seyreltme, Haziran dökümünün ardından yapılması uygundur.

HASAT VE VERİM

Armutlarda hasat zamanını belirlemede kullanılan kıstaslar vardır. Bunlardan ilki renk: armut çeşit özelliğinin gerektirdiği rengi alması gerekmektedir. Tam çiçeklenme ile hasat arasındaki süre: önceden yapılmış çalışmalar la belirlenmiş süreler çeşitlere göre takip edilir o süre hasat için bir kıstas olarak değerlendirilir. Meyve et sertliği, çeşitlere göre değişmekle beraber kışlık çeşitlerde ortalama 5-7 kg/cm2 dir. Meyvenin daldan kopma mukavemeti, genel görünüm beraber değerlendirilerek hasat zamanı belirlenir. Armutlarda kademeli hasat tavsiye edilen bir sistemdir.

Hastalık ve Zararlılar

Armut ateş yanıklığı, külleme, karaleke, memeli pas gibi hastalıklar ile psylla, kabuklu bit, kırmızı örümcek, armut kaplanı, yaprak bitleri ve elma iç kurdu en önemli zararlılardır. Armut yetiştiriciliğinin iki önemli problemi vardır. Yeni bahçe tesis edecek üreticilerin tüm problemi bir hastalık ve bir zararlı olan pisilladır.

Armut Ateş Yanıklığı Hastalığı

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

ESKİŞEHİR İL MÜDÜRLÜĞÜ

Armut Yetiştiriciliği

ESKİŞEHİR
2021-07

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres:

ESKİŞEHİR İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ
Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü
Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevkii Tepebaşı/ESKİŞEHİR
Telefon : (222) 310 17 17 Fax : (222) 310 04 76
E-posta: eskisehir@tarimorman.gov.tr

GİRİŞ

Armut, Eskişehir iklimine en iyi adapte olan meyve türlerinden biridir.

EKOLOJİK İSTEKLER

İklim: Armut bir ılıman iklim bitkisidir. Armutlar genel olarak 7,2°C nin altında 1000 – 1500 saat soğuklamaya ihtiyaç gösterirler. Armut ağaçları dinlenme döneminde kısa süreli olarak -30 0C ye kadar dayanırken, uzun süren soğuklarda, özelliklede taban suyu ve nem oranı yüksek topraklarda bir yıllık sürgün uçları donmaktadır. Armut çiçekleri -2,2 oC ye, çağlalar ise -1,1 oC de zarar görürler. Armut yetiştiriciliğinde ilkbahar geç donları çok önemlidir. Özellikle geçit bölgelerinde uyanmadan sonra oluşan şiddetli donlar dallara kadar zarar vermektedir

Toprak: Armut toprak bakımından fazla seçici değildir. Bununla beraber toprak ne kadar derin geçirgen sıcak ve besin maddelerince zengin olursa ağaçların gelişmeleri de o kadar iyi ve verimleri o nispette yüksek olur. Buna göre bol verimli ağaçlar ve yüksek kaliteli meyveler elde edebilmek için en iyi topraklar derin, sıcak, iyi drene edilmiş tınlı topraklardır. Armut yetiştiriciliğinde 60–70 cm toprak derinliği yeterlidir. Daha derin topraklarda ise daha kaliteli ve verimli olur. Kireçli, kuvvetli alkali topraklar armut için uygun değildir.

ANAÇLAR

Armutlarda, yetiştirilecek toprak şartları ve elde edilecek ağaçların büyüklüğüne göre başlıca iki türlü anaç kullanılır. En çok kullanılan anaç armut çöğürleridir. Bunlar büyük ağaçlar yapar ve derin toprak ister. Bodur ağaç elde etmek için armutlar, ayva anacı veya armut klon anaçları üzerine aşılanır. Bu takdirde daha az derinlikteki topraklara da dikilebilir. Ancak ayva anacı kış soğuklarına armut çöğürü kadar dayanmaz. Ayva anacı fazla kireçli toprakları sevmez. Daha çok sulamaya ihtiyaç gösterir. Bazı armut çeşitleri ayva anacı ile uyuşmazlar. Bunu önlemek için ayva ile uyuşan Beurre Hardy gibi çeşitler ara anacı olarak kullanılmalıdır. Quince A, . Quince B, Quince C, BA 29, MC, Sydo gibi ayva klonları ile OH X F 333, 97, 51, 69, 217 vb. armut klonları anaç olarak yaygın olarak kullanılmakla birlikte, toprak analizi yapılmadan anaç

seçimi yapılmamalıdır. Genel olarak Eskişehir ekolojisi için Ahlat anacı kullanılması önerilir.

ÇEŞİTLER Avrupa ve Asya grubu olarak ikiye ayrılır.

Avrupa grubu çeşitler; June Beauty, Akça, June Gold, Wilder, Mustafabey, B.P. Morettini, Coscia, Santa Maria, Dr. Jules Guyot, Starkrimson, Williams, Triumph de Vienne, Grand Champion, Beurre Bosc, Beurre Hardy, Doyenne du Comice, Ankara, Passe Crassane ve Deveci olarak sayılabilir.

Kieffer, Magness, Orient, Moonglow, Warren, Ayers, Potomac, Maxine, Tyson, Honey Sweet, Hood, Fan Stil ve Monterry çeşitleri ise armut ateş yanıklığı hastalığına kısmen veya dayanıklı olan çeşitler olarak bilinmektedirler.

Asya grubu çeşitler; Shinko, Shinseiki, 20 th Century, Chojuro, Magietsu, Kasui, Atago, Korean Giant, Hosui, Niitaka, Olympic, Yoinashi ve Ya Lii bu grubun çeşitlerinden bazıları olarak verilebilir.

BAHÇE KURMA Armut bahçeleri, ya aşılı fidanlarla kurulmalıdır. Bahçe yeri seçilirken mahallin toprak yapısı, taban suyu durumu, sulama imkânları, iklim verileri, yöney gibi kıstaslar incelenmelidir. Armutlar genellikle yazları sıcak ve kurak yerleri severler. Bu nedenle güney ve güney- batı, güney-doğu gibi yönler tercih edilmelidir. Toprak eskiden beri tarım yapılan yerler dışında orman arazisi ya da daha önce meyve alanı gibi yerler ise mutlaka 2–3 yıl tarla ziraatına yer verilerek toprağın dinlendirilmesi gerekir. Bu kurulacak armut bahçemizin sağlığı ve geleceği için çok önemlidir. Armut ılıman iklim meyvesi olmasına rağmen kış soğuklarına elma kadar dayanıklı değildir. Elmaya göre daha erken çiçeklendiğinden ilkbahar geç donlarından zarar görmesi muhtemeldir. Bu özellikler bilinerek çeşit seçiminde dikkatli davranılmalıdır. Vejetasyon döneminde sürekli yağışlar ve yüksek nemle birlikte yüksek sıcaklıklar görülen yerler de bakteriyel ve mantari enfeksiyonların yayılmasına imkân tanıdığından böyle yerlerde bahçe tesis edilmemelidir. Toprakta taban suyu yüksekliği olup olmadığı ve sulama imkânları değerlendirilmelidir. Kurulacak armut bahçelerinden sürekli ve standart meyve alınması istenildiğinden bahçe kurulurken tozlayıcı çeşitlerle kombinasyon yapılarak tesis yapılmalıdır. Dölleyici çeşidin ana çeşide 15–20 metreden uzak olmamasına dikkat edilmelidir.

Bahçe kurulurken bir yaşlı iyi dallanmış fidanlardan yararlanmak en iyisidir. Çünkü dallı fidanlar erken meyveye yatarlar. Armut bahçelerinde ağaçlar arasında bırakılacak aralık ve mesafeler ekolojik şartlara ve kullanılacak anaca göre değişir. Nemli bölgelerde ayva anaç olarak kullanıldığı zaman 2 – 3 m, orta boydaki ağaçlar için 3–5 m ve armut çöğürü üzerindeki için 6 – 8 m aralık ve mesafe yeterlidir. Kıraçlarda ahlât anacı üzerinde bu mesafeler daha geniş tutulur. Klonal armut anaçları ve BA–29 ayva klonal anacında 1.5 x 3m. aralık ve mesafeler yeterlidir.

KÜLTÜREL İŞLEMLER

Toprak İşleme

Armut bahçelerinde toprak işleme; sulama sonrası oluşan kaymak tabakasının kırılması, yabancı ot kontrolü ve kullanılan gübrelerin karıştırılması maksadıyla yılda 2 veya 3 defa uygun alet ekipmanla yapılır. Klonal anaçlı ve modern sulama sistemi ile kurulan bahçelerde, köklerin yüzlek olması nedeniyle alışılagelen toprak işleme sakıncalı olmaktadır. Kullanılan sulama ekipmanları işlemeyi engellemektedir. Bu durumda sıra üzeri herbisitlerle ilaçlamak suretiyle ot kontrolü sağlanırken; sıra arası biçilmek suretiyle ot kontrolü yapılmaktadır. Özellikle genç bahçelerde yabancı ot ilacı kullanırken dikkatli olunmalı, ağaç gövdeleri ve genç dallar ilacın etkisinden korunmalı, özel aletler kullanılmalıdır.

Gübreleme

Armut bahçelerinde dengeli ve düzenli bir gübreleme yapmak için mutlaka belirli aralıklarla toprak (her yıl) ve yaprak (üç yılda bir) analizleri yapılmalıdır. Yapılan analizlerin sonucuna göre de bahçenin gübre ihtiyacı belirlenmelidir. Verilecek olan kimyasal gübreler ağaçların taç iz düşümü içersine ama asla gövdeye ve köklere temas etmeyecek şekilde uygulanmalıdır. Erken ilkbaharda Fosforlu ve Potasyumlu gübreler verilebilir. Azotlu gübrelerde erken ilkbahardan başlayıp ağustos sonuna kadar uygulama yapılmalıdır. Kullanılacak azot salma sulamada 3–4'e bölünerek kullanılmalı, damla sulama sisteminde ise 2 suda bir azot uygulaması yapılmalıdır. Armutlarda 4–3–4 oranında NPK uygulanır. Genel olarak her yaş için 40 g saf azot dan hesaplama yapılır. Bunun yanı sıra demir başta olmak üzere magnezyum, çinko, bor, mangan ile birlikte